Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/4085

2026 7 24

KOMISIJOS NUOMONĖ

2026 m. birželio 2 d.

pagal Reglamento (ES) Nr. 2016/399 (Šengeno sienų kodeksas) 27a straipsnio 3 dalį dėl Nyderlandų vidaus sausumos ir oro erdvės sienų kontrolės atnaujinimo būtinumo ir proporcingumo

(Tekstas autentiškas tik nyderlandų kalba)

(C/2026/4085)

(1) Pagal Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 2 dalį, Sąjunga savo piliečiams turi pasiūlyti vidaus sienų neturinčią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas išorės sienų kontrolės, prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir nusikalstamumo prevencijos bei kovos su juo priemones.

(2) Pagal 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (kodifikuota redakcija) ([1]) 25 straipsnį, valstybė narė, iškilus didelei grėsmei jos viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, išimties tvarka ir laikinai gali atnaujinti sienų kontrolę prie visų savo vidaus sienų arba konkrečiuose jų ruožuose. Tai turėtų būti daroma tik kraštutiniu atveju, o laikino sienų kontrolės atnaujinimo mastas ir trukmė neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant reaguoti į nustatytą didelę grėsmę.

(3) Šengeno sienų kodekso 25a straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad tais atvejais, kai valstybė narė ketina atnaujinti vidaus sienų kontrolę, kad pašalintų numatomą didelę grėsmę, ji turi pranešti Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie planuojamą tokios kontrolės atnaujinimą ne vėliau kaip likus keturioms savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo arba kuo greičiau, kai aplinkybės, dėl kurių reikia atnaujinti vidaus sienų kontrolę, valstybei narei tampa žinomos likus mažiau nei keturioms savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo.

(4) Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija, gavusi pranešimus apie vidaus sienų kontrolės pratęsimą pagal 25a straipsnio 4 dalį, dėl kurio vidaus sienų kontrolės pratęsimo bendras laikotarpis, remiantis tais pačiais pagrindais, siekia 12 mėnesių, pateiktų nuomonę dėl tokios sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo.

(5) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo sistema buvo iš esmės peržiūrėta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1717 ([2]), kuris įsigaliojo 2024 m. liepos 10 d. Visų Šengeno sienų kodekso III antraštinės dalies II skyriuje nurodytų laikotarpių pradžia buvo skaičiuojama nuo tos datos.

(6) 2024 m. lapkričio 11 d. raštu Nyderlandų valdžios institucijos pranešė, kad, remiantis Šengeno sienų kodekso 25a straipsniu, šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2024 m. gruodžio 9 d. iki 2025 m. birželio 8 d. atnaujinama vidaus sausumos ir oro erdvės sienų kontrolė.

(7) 2025 m. balandžio 25 d. raštu Nyderlandų valdžios institucijos pranešė, kad atnaujinimas pratęsiamas papildomam šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2025 m. birželio 9 d. iki 2025 m. gruodžio 8 d.

([1]) OL L 77, 2016 3 23, p. 1.
([2]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1717, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (OL L, 2024/1717, 2024 6 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1717/oj).

(8) 2025 m. lapkričio 10 d. raštu Nyderlandų valdžios institucijos pranešė, kad antrą kartą pratęsia vidaus sienų kontrolės atnaujinimą dar vienam šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2025 m. gruodžio 9 d. iki 2026 m. birželio 8 d. 2026 m. gegužės 8 d. raštu Nyderlandų valdžios institucijos pranešė, kad trečią kartą pratęsia vidaus sienų kontrolės atnaujinimą papildomam trijų mėnesių ir 22 dienų laikotarpiui nuo 2026 m. birželio 9 d. iki 2026 m. rugsėjo 30 d.

(9) 2026 m. sausio 16 d. pagal Šengeno sienų kodekso 33 straipsnio 2 dalį Nyderlandai pateikė vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ataskaitą, apimančią laikotarpį nuo 2024 m. gruodžio 9 d. iki 2025 m. gruodžio 8 d.

(10) Nyderlandai buvo įtraukti į Komisijos struktūrinį dialogą dėl vidaus sienų kontrolės atnaujinimo. Gavus Nyderlandų pranešimus apie pratęsimą, šis struktūrinis dialogas buvo tęsiamas kaip konsultacijų proceso, numatyto Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 4 dalyje, dalis.

(11) Dabartinė padėtis prie vidaus sienų buvo aprašyta 2025 m. balandžio 23 d. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje ([3]) ir reguliariai aptariama Šengeno taryboje.

(12) Komisija, gavusi pranešimus apie vidaus sienų kontrolės pratęsimą pagal Šengeno sienų kodekso 25a straipsnio 4 dalį, dėl kurio vidaus sienų kontrolės pratęsimo bendras laikotarpis, remiantis tais pačiais pagrindais, siekia 12 mėnesių, turi pateikti nuomonę dėl tokios sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo, kaip nustatyta Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 3 dalyje. Ši pareiga atsirado 2025 m. balandžio 25 d. gavus pranešimą apie sienų kontrolės prie visų vidaus sausumos sienų pratęsimą.

(13) Įvertinusi visus pirmiau nurodytus pranešimus ir ataskaitą, papildytus per konsultacijų procesą Nyderlandų pateikta informacija ir kitais viešai prieinamais oficialiais dokumentais, Komisija priima šią nuomonę.

PRANEŠIMŲ IR ATASKAITOS VERTINIMAS

I. OFICIALŪS REIKALAVIMAI

(14) Šengeno sienų kodekse valstybėms narėms dėl pranešimų nustatyti keli oficialūs įpareigojimai.

(15) Visi pranešimai apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą ir pratęsimą buvo pateikti laikantis Šengeno sienų kodekso 25a straipsnio 4 dalyje nustatytų terminų, t. y. likus ne mažiau kaip keturioms savaitėms iki vidaus sienų kontrolės pratęsimo įsigaliojimo.

(16) Pranešimai apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą ir pratęsimą buvo teikiami naudojant šiuo tikslu Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2025/315 ([4]) nustatytą šabloną.

(17) Nyderlandai savo pranešime nenurodė nustatytų sienos perėjimo punktų pavadinimų, kaip reikalaujama Šengeno sienų kodekso 27 straipsnio 1 dalies c punkte.

([3]) COM(2025) 185 *final*.

([4]) 2025 m. vasario 14 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/315, kuriuo nustatomas pranešimo apie laikiną vidaus sienų kontrolės atnaujinimą arba pratęsimą šablonas (OL L, 2025/315, 2025 2 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/315/oj).

(18) Šengeno sienų kodekso 27 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad tais atvejais, kai sienų kontrolė vykdoma šešis mėnesius, valstybės narės į bet kokį paskesnį pranešimą įtrauktų rizikos vertinimą, kuriame būtų nurodytas didelės grėsmės mastas ir tikėtina raida. Komisija pažymi, kad pranešimuose apie pratęsimą didelės grėsmės rizikos, buvusios pranešimo apie pratęsimą metu, vertinimas nebuvo atnaujintas. Ji pabrėžia, kad svarbu atlikti tokį rizikos vertinimą atsižvelgiant į didelės grėsmės raidos tendencijas ankstesniu vidaus sienų kontrolės atnaujinimo laikotarpiu ir remiantis nacionaliniu lygmeniu ir atitinkamų Sąjungos agentūrų parengtomis rizikos analizėmis.

(19) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo ataskaita, grindžiama Šengeno sienų kodekso 33 straipsnio 2 dalimi, kurią Nyderlandai turėjo pateikti 2025 m. gruodžio 8 d. (pasibaigus 12 mėnesių laikotarpiui), buvo pateikta 2026 m. sausio 26 d.

(20) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo ataskaita parengta pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2025/308 ([5]) nustatytą vienodą formatą.

II. BŪTINUMAS IR PROPORCINGUMAS

Nyderlandų valdžios institucijų pozicija

(21) Visuose savo pranešimuose Nyderlandų valdžios institucijos nurodo, kad esama didelės grėsmės viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, kylančios dėl nuolatinio didelio suminio spaudimo nacionalinei prieglobsčio ir migracijos sistemai, sukelto neteisėtų migrantų ir tarptautinės apsaugos prašytojų, taip pat Ukrainos piliečių, turinčių teisę į laikinąją apsaugą, srauto.

(22) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimu siekiama apriboti neteisėtų migrantų ir prieglobsčio prašytojų skaičių, kad būtų sumažinta našta Nyderlandų viešosioms paslaugoms, visų pirma prieglobsčio prašytojų priėmimo pajėgumams ir viešajam būstui, taip pat sveikatos priežiūros, švietimo ir integracijos programoms.

(23) Nyderlandų valdžios institucijos nurodo:

— mažą pagal Dublino reglamentą perduodamų asmenų skaičių, nes neįmanoma vykdyti grąžinimo į atsakingas valstybes nares pagal Dublino reglamentą;

— nuolatines problemas, kurias kelia neteisėtas žmonių gabenimas ir instrumentalizavimas;

— prieglobsčio prašytojų ir priėmimo centruose dirbančių darbuotojų sveikatai ir saugai dėl perpildymo kylančią riziką;

— didėjantį Nyderlandų savivaldybių, kurios nurodo nebegalinčios priimti daugiau tarptautinės apsaugos prašytojų ar asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, skaičių;

— pavojų viešajai tvarkai ir saugumui, kylantį dėl prieglobsčio prašytojų, dažnai iš šalių, kurių prieglobsčio suteikimo rodiklis yra žemas, keliamų trikdžių ir nusikalstamų veikų;

— neigiamą poveikį visuomenės paramai tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimui.

(24) Nyderlandų valdžios institucijos nurodo, kad atnaujinus vidaus sienų kontrolę Nyderlandų sienos apsaugos institucijai suteikiama daugiau lankstumo atliekant patikrinimus kertant sieną, todėl ji toje pačioje vietoje ilgesnį laikotarpį gali atlikti daugiau patikrinimų nei pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais reglamentuojami anksčiau Nyderlandų karališkųjų *Marechausee* pajėgų vykdyti teisėsaugos patikrinimai pasienio ruožuose (mobilieji saugumo patikrinimai).

([5]) 2025 m. vasario 14 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/308, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 33 straipsnį nustatomas vienodas vidaus sienų kontrolės atnaujinimo arba pratęsimo ataskaitos formatas (OL L, 2025/308, 2025 2 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/308/oj).

(25) Nyderlandų valdžios institucijos teigia, kad vidaus sienų kontrolės tikslas yra platesnis, palyginti su anksčiau atliktais teisėsaugos patikrinimais pasienio ruožuose, t. y. padėti nustatyti neteisėtos migracijos atvejus ir užkirsti jiems kelią, taip pat nustatyti tarpvalstybinius nusikaltimus, įskaitant neteisėtą žmonių gabenimą.

(26) Per pirmuosius dvylika vidaus sienų kontrolės atnaujinimo mėnesių Nyderlandų sienos apsaugos institucija neleido atvykti maždaug 533 trečiųjų šalių piliečiams ir sulaikė 265 asmenis dėl atliktų nusikaltimų, pavyzdžiui, dėl neteisėto žmonių gabenimo (39 asmenis), prekybos žmonėmis (vieną asmenį), su narkotikais susijusių nusikaltimų, dokumentų klastojimo ir kelių eismo taisyklių pažeidimo.

(27) Oro erdvės sienų kontrolė taikoma tik konkretiems skrydžiams, kurie, remiantis rizikos analize ar žvalgybos informacija, yra susiję su neteisėtos migracijos ar tarpvalstybinio nusikalstamumo rizika.

(28) Vidaus sausumos sienų kontrolė yra minimali ir vykdoma nesistemingai, remiantis rizika ir atliekant tikslinius atsitiktinius patikrinimus.

Komisijos pastabos

(29) Nyderlandų valdžios institucijos pateikė informacijos apie įvairius nustatytų didelių grėsmių viešajai tvarkai ir vidaus saugumui aspektus, taip pat argumentų atnaujintos vidaus sienų kontrolės būtinumui ir proporcingumui pagrįsti. Jos taip pat pasidalijo su Komisija Nyderlandų parlamentui siųsta informacija apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimo rezultatus.

(30) Komisija mano, kad Nyderlandai susiduria su sudėtinga nacionaline padėtimi dėl migracijos, kaip matyti iš duomenų apie bendrą anksčiau kitoje valstybėje narėje registruotų prieglobsčio prašytojų arba tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje gavėjų pateiktų prašymų suteikti prieglobstį, įskaitant prašymus, pateiktus po neteisėto atvykimo, skaičių, taip pat apie šeimos nariams šeimos susijungimo tikslu išduotų leidimų atvykti skaičių. Nyderlandų galimybėms užtikrinti tinkamas priėmimo sąlygas tarptautinės apsaugos prašytojams taip pat turėjo įtakos poreikis remti laikinosios apsaugos gavėjus prasidėjus Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą.

(31) Komisija pažymi, kad neteisėtas trečiųjų šalių piliečių judėjimas gali būti pagrindas atnaujinti vidaus sienų kontrolę, jei toks neteisėtas judėjimas kelia didelę grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui. Šiuo atžvilgiu Šengeno sienų kodekso 25 straipsnio 1 dalies c punkte konkrečiai nurodyta situacija, kai staigus didelio masto neteisėtas trečiųjų šalių piliečių judėjimas tarp valstybių narių sukelia didelį spaudimą bendriems tinkamai parengtų kompetentingų institucijų pajėgumams ir gali kelti pavojų bendram erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui.

(32) Komisija pabrėžia, kad vidaus sienų kontrolės atnaujinimas nekeičia Nyderlandų įsipareigojimų pagal taikytinas ES teisės prieglobsčio ir grąžinimo srityje taisykles. Vidaus sienų kontrolės atnaujinimas gali padėti nustatyti neteisėto sienos kirtimo į valstybės narės teritoriją atvejus, palengvinti greitą readmisiją prie vidaus sienų ir užtikrinti, kad neteisėtas tarptautinės apsaugos prašytojų judėjimas būtų greitai nustatytas, o tai leistų tinkamai taikyti Dublino reglamento taisykles ([6]) dėl atsakomybės už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą priskyrimo. Tačiau pranešimuose pateikiama tik nedaug informacijos apie sulaikymų ir readmisijos atvejų prie įvairių vidaus sienų ruožų skaičių, o ja būtų galima pagrįsti vidaus sienų kontrolės atnaujinimą ir pratęsimus.

([6]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29, p. 31).

(33) Komisija pažymi, kad naujausi duomenys rodo, jog tiek Europos, tiek nacionalinė migracijos padėtis Sąjungoje labai pagerėjo. Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra pastebėjo, kad 2024 m. labai sumažėjo neteisėto sienos kirtimo atvejų. 2025 m. neteisėto ES išorės sienų kirtimo atvejų sumažėjo ketvirtadaliu, palyginti su 2024 m. (180 429 atvejų 2025 m., palyginti su 240 199 atvejais 2024 m.). Remiantis viešai prieinamais Nyderlandų vyriausybės duomenimis, 2024 m. pirmą kartą pateiktų prieglobsčio prašymų skaičius sumažėjo 16 proc., o 2025 m. jis toliau tolygiai mažėjo ir numatoma, kad 2026 m. ši tendencija tęsis. Šis sumažėjimas yra platesnės tendencijos, susiformavusios dėl didesnių bendrų pastangų apsaugoti ES išorės sienas, dalis ir negali būti siejamas tik su Nyderlandų atnaujinta vidaus sienų kontrole.

(34) Komisija pažymi, kad tiek Nyderlandų Audito Rūmai, tiek Nyderlandų migracijos patariamoji taryba ir Viešojo administravimo taryba padarė išvadą, kad priėmimo krizę Nyderlanduose lėmė nepakankamas finansavimas ir nesugebėjimas išlaikyti struktūrinių priėmimo pajėgumų ([7]).

(35) Komisija pažymi, kad Nyderlandų Audito Rūmai padarė išvadą, jog dėl dabartinio vidaus sienų kontrolės atnaujinimo prašymų suteikti prieglobstį skaičius nemažėja, o jo poveikis nacionalinei prieglobsčio sistemai daromam spaudimui yra nedidelis. Nors, palyginti su ankstesniais teisėsaugos patikrinimais, atsisakymų leisti atvykti padaugėjo, pasienyje sulaikoma mažiau nei 1 proc. prieglobsčio prašytojų, o suėmimų ar išsiuntimo atvejų labai nepadaugėjo, o kai kuriais atvejais sumažėjo ([8]).

(36) Komisija pažymi, kad pranešimuose ir ataskaitoje nenurodytos konkrečios priežastys, dėl kurių pasirinkta sprendimo atnaujinti vidaus sienų kontrolę geografinė taikymo sritis ir taikymo sritis laiko atžvilgiu. Nepaaiškinta, kodėl šešių mėnesių, o ne trumpesnis laikotarpis atrodo tinkamiausias. Migracijos spaudimas prie Nyderlandų-Belgijos ir Nyderlandų-Vokietijos sienų nediferencijuojamas.

(37) Komisija pažymi, kad patikrinimai kertant sieną vykdomi kaip rizika grindžiami atsitiktiniai patikrinimai, kad būtų apribotas poveikis tarpvalstybinėms kelionėms.

III. ALTERNATYVIOS PRIEMONĖS

Nyderlandų valdžios institucijų pozicija

(38) Nyderlandų valdžios institucijos nurodė keletą alternatyvių priemonių, kurias jos taiko atnaujindamos vidaus sausumos ir oro erdvės sienų kontrolę.

(39) Kalbant apie bendradarbiavimą su Vokietija, Nyderlandų valdžios institucijos atkreipia dėmesį į 2006 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusią Nyderlandų ir Vokietijos sutartį dėl tarpvalstybinio policijos bendradarbiavimo (Enschedės sutartį), taip pat į glaudų Vokietijos policijos ir Nyderlandų policijos bei sienos apsaugos tarnybos bendradarbiavimą pasienio ruožuose per Jungtinį pasienio koordinavimo centrą ir penkias tarpvalstybines policijos grupes.

(40) Kalbant apie bendradarbiavimą su Belgija, Nyderlandų valdžios institucijos atkreipia dėmesį į 2023 m. spalio 1 d. įsigaliojusią atnaujintą Beniliukso sutartį dėl policijos bendradarbiavimo, kuria sudaromos sąlygos gerinti keitimąsi informacija ir skatinti bendrą policijos ir teisėsaugos veiklą pasienio ruožuose.

(41) Nyderlandų valdžios institucijos teigia, kad jos palaiko ryšius su kolegomis iš Vokietijos ir Belgijos, kad pagerintų tarpvalstybinį bendradarbiavimą prie vidaus sienų, be kita ko, readmisijos srityje. Nyderlandai ir Belgija susitarė dėl bendradarbiavimo protokolo, kuriuo siekiama pagerinti prie vidaus sienų sulaikytų neteisėtų migrantų readmisiją.

(42) Nyderlandų sienos apsaugos institucija naudoja įvairius technologinius sprendimus, visų pirma automatinį automobilio registracijos numerio identifikavimą.

([7]) Algemene Rekenkamer, ataskaita *Focus opvangcapaciteit voor asielzoekers, ataskaita*, 2023 m. sausio 18 d.; Adviesraad Migratie en Raad voor Openbaar Bestuur, ataskaita *Asielopvang uit de crisis*, 2022 m. birželio 17 d.

([8]) Algemene Rekenkamer, ataskaita *Focus op grenscontroles*, 2025 m. birželio 3 d.

(43) Nyderlandų valdžios institucijos nurodo, kad pagal nacionalinę teisę teisėsaugos patikrinimų naudojimas pasienio ruožuose yra ribojamas, todėl ji rengia nacionalinės teisės aktų, kuriais reglamentuojami mobilieji saugumo patikrinimai, pakeitimus, kad būtų pagerintas ir padidintas teisėsaugos patikrinimų veiksmingumas, įskaitant pakeitimus dėl tokių patikrinimų skaičiaus ir trukmės apribojimų.

(44) Mobiliųjų saugumo patikrinimų teisinės sistemos peržiūra taip pat yra žingsnis siekiant įgyvendinti Šengeno sienų kodekso 23a straipsnį, kuris sudarytų sąlygas greitai grąžinti prie nacionalinės sienos sulaikytus neteisėtus migrantus.

Komisijos pastabos

(45) Prieš atnaujindami vidaus sienų kontrolę, Nyderlandai pasienio ruožuose visada naudojosi policijos patikrinimais, net 2015 m. migracijos ir prieglobsčio krizės įkarštyje ir COVID-19 pandemijos metu.

(46) Nyderlandų Audito Rūmai padarė išvadą, kad vidaus sienų kontrolės atnaujinimas, nors ir veiksmingesnis kovojant su neteisėta migracija, nebuvo veiksmingesnis kovojant su tarpvalstybiniu nusikalstamumu nei ankstesnė mobiliųjų saugumo patikrinimų tvarka ([9]).

(47) Nyderlandų valdžios institucijų vykdomas darbas iš dalies keičiant nacionalinės teisės aktus, kuriais reglamentuojami mobilieji saugumo patikrinimai, siekiant pagerinti ir padidinti teisėsaugos patikrinimų veiksmingumą, įskaitant pakeitimus dėl tokių patikrinimų skaičiaus ir trukmės apribojimų.

(48) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Nyderlandai ir kaimyninės valstybės narės yra sudarę readmisijos susitarimus. Ji pažymi, kad Nyderlandai veikia laikydamiesi atitinkamų ES teisės taisyklių ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos dėl Šengeno sienų kodekso ir Grąžinimo direktyvos ([10]) taikymo prie vidaus sienų, kurių kontrolė atnaujinta.

(49) Komisija mano, kad Nyderlandų valdžios institucijos pateikė nepakankamai informacijos, kad paaiškintų, kodėl teisėsaugos patikrinimų taikymas pasienio ruožuose negali būti alternatyva vidaus sienų kontrolės atnaujinimui, visų pirma atsižvelgiant į ankstesnę patirtį, susijusią su mobiliaisiais saugumo patikrinimais.

IV. POVEIKIO MAŽINIMO PRIEMONĖS

Nyderlandų valdžios institucijų pozicija

(50) Nyderlandų valdžios institucijos teigia, kad ėmėsi priemonių užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolės atnaujinimo poveikis būtų kuo mažesnis.

(51) Sienos apsaugos institucija vykdo kontrolę kaip rizika grindžiamus atsitiktinius patikrinimus, kad kiek įmanoma mažiau trikdytų eismą.

(52) Nyderlandų valdžios institucijos ir toliau palaiko glaudžius ryšius su vietos valdžios institucijomis abiejose sienos pusėse. Jos stebėjo eismo srautus ir pasienio regionus nuo pat vidaus sienų kontrolės atnaujinimo įsigaliojimo, palaikydamos ryšius su vietos valdžios institucijomis, kitomis vyriausybės ministerijomis ir kaimyninėmis šalimis. Jos pranešė, kad didelio neigiamo poveikio nėra.

([9]) Algemene Rekenkamer, ataskaita *Focus op grenscontroles*, 2025 m. birželio 3 d.

([10]) 2023 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Association Avocats pour la défense des droits des étrangers (ADDE) ir kt. / Ministre de l'Intérieur*, C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689.

(53) Kai kurie pasienio regionai nurodė, kad vidaus sienų kontrolės atnaujinimas gali tapti psichologine kliūtimi, kuri gali neigiamai paveikti tarpvalstybinio bendradarbiavimo iniciatyvas, taip pat tarpvalstybinę darbo rinką ir tarptautinę sanglaudą.

Komisijos pastabos

(54) Nyderlandų valdžios institucijų pateikti pranešimai rodo jų įsipareigojimą užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolės poveikis išliktų ribotas, kaip reikalaujama Šengeno sienų kodekso 26 straipsnio 3 dalyje.

(55) Sienų kontrolė vykdoma tikslingai ir atsižvelgiant į riziką, kad būtų apribotas poveikis tarpvalstybinėms kelionėms.

(56) Kaip pranešta, Nyderlandų vidaus sienų kontrolės atnaujinimo poveikis, buvo ribotas, o tai išsklaidė vietos valdžios institucijų nuogąstavimus, kuriuos jos išreiškė atnaujinant vidaus sienų kontrolę. Tačiau pranešta apie dideles eismo spūstis prie Nyderlandų ir Vokietijos sienos, kurios vis dėlto gali būti siejamos su laipsnišku Vokietijos vidaus sienų kontrolės intensyvinimu.

(57) Nyderlandai pranešė apie savo pasienio regionus pagal Šengeno sienų kodekso 42b straipsnį.

(58) Priešingai nei ataskaitoje, Nyderlandų pranešimuose nenurodomi atitinkami pasienio regionai, kuriuose atnaujinama vidaus sienų kontrolė, ir nenurodomos priemonės, kurių imtasi bendradarbiaujant su Vokietijos valdžios institucijomis siekiant pašalinti eismo srautų sutrikimus prie Vokietijos ir Nyderlandų sienos. Nėra informacijos apie kiekvienam pasienio regionui ar į būtiną kelionę vykstančių asmenų kategorijai pritaikytas priemones, kuriomis būtų užtikrintas tarpvalstybinių kelionių sklandumas.

V. REKOMENDACIJOS

(59) Gerai veikianti Šengeno erdvė priklauso nuo visapusiško ir veiksmingo migracijos ir prieglobsčio *acquis* įgyvendinimo. 2026 m. birželio mėn. 23 d. pradėjus taikyti Migracijos ir prieglobsčio paktą atsiras svarbus postūmis spręsti susirūpinimą keliančius klausimus dėl trečiųjų šalių piliečių neteisėto judėjimo arba su neteisėta migracija susijusias migracijos ir saugumo problemas, t. y. Nyderlandų nurodytus susirūpinimą keliančius klausimus, kuriais grindžiamas vidaus sienų kontrolės atnaujinimas.

(60) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Tikrinimo reglamentą ([11]), kuris yra Migracijos ir prieglobsčio pakto dalis, visų atitinkamų duomenų bazių patikrinimas atliekant saugumo patikrinimus yra tiek tikrinimo prie išorės sienų, tiek tikrinimo teritorijoje dalis.

(61) Nyderlandų valdžios institucijos turėtų visapusiškai pasinaudoti Komisijos rekomendacijoje (ES) 2024/268 ([12]) nustatytomis esamomis alternatyviomis priemonėmis ir Šengeno sienų kodekse numatytomis galimybėmis. Šiomis priemonėmis turėtų būti sustiprintos ir papildytos esamos priemonės. Jos yra veiksmingesnė ir efektyvesnė priemonė siekiant užtikrinti aukštą saugumo ir migracijos kontrolės lygį be būtinybės atnaujinti vidaus sienų kontrolę.

([11]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817 (OL L, 2024/1356, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

([12]) 2023 m. lapkričio 23 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2024/268 dėl valstybių narių bendradarbiavimo atsižvelgiant į dideles grėsmes vidaus saugumui ir viešajai tvarkai erdvėje be vidaus sienų kontrolės (OL, 2024/268, 2024 1 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/268/oj).

(62) Komisija teigia, kad patikrinimų kertant sieną būdas, t. y. rizika grindžiami atsitiktiniai patikrinimai, išlieka galimas pagal Šengeno sienų kodekso 23 straipsnį, ir juos atliekant nebūtina oficialiai atnaujinti vidaus sienų kontrolės ar jų atlikimas nereiškia, kad bus neatsižvelgta į pavojų saugumui, su sąlyga, kad šių patikrinimų poveikis nėra lygiavertis patikrinimams kertant sieną, taigi jų dažnumas, intensyvumas ir trukmė turi ir toliau būti riboti ([13]).

(63) Komisija primena, kad jei Nyderlandai grįžtų prie ankstesnės teisėsaugos patikrų pasienio ruožuose praktikos, Nyderlandų valdžios institucijos visada galės, remdamosi Šengeno sienų kodekso 25 straipsniu, nedelsdamos atnaujinti vidaus sienų kontrolę, jei tai būtų būtina siekiant pašalinti netikėtai dėl nenumatytų įvykių kylančią didelę grėsmę viešajai tvarkai ir nacionaliniam saugumui.

(64) Komisija ragina Nyderlandus toliau plėtoti bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su kaimyninėmis šalimis, gerinant operatyvinius mechanizmus pagal galiojančius dvišalius readmisijos susitarimus ar priemones ir (arba) parengiant praktinę Šengeno sienų kodekso 23a straipsnyje nustatytos perdavimo procedūros taikymo tvarką, taip pat stiprinti bendradarbiavimą pagal dvišalius policijos bendradarbiavimo susitarimus.

(65) Nyderlandai turėtų pašalinti visas teisines ar operatyvines kliūtis, trukdančias didinti alternatyvių priemonių, pavyzdžiui, apribojimų pagal nacionalinę teisę, veiksmingumą ir plėsti jų taikymo sritį, kaip reikalaujama Šengeno sienų kodekso 23 straipsnyje.

(66) Galiausiai, atsižvelgiant į Nyderlandų valdžios institucijų įdiegtų alternatyvių priemonių mastą ir pobūdį, Nyderlandai turėtų siekti laipsniškai panaikinti vidaus sausumos ir oro erdvės sienų kontrolę. Šiam tikslui pasiekti Komisija palaikys glaudžius ryšius su visomis susijusiomis valstybėmis narėmis.

Priimta Briuselyje 2026 m. birželio 2 d.

Komisijos vardu
Magnus BRUNNER
Komisijos narys

([13]) 2017 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas baudžiamojoje byloje prieš A, C-9/16, OL C 277, 2017 8 21, p. 10–11.